

Henvisningskriterier for prostatakreft

Hvem skal vurderes til “Pakkeforløp for prostatakreft”?

Uansett alder:

- Palpasjon av hard og knutete prostata (lokalavansert cancer)
- Påviste metastaser (på MR eller skjelettscintigrafi) og høy PSA (>20)
- Minimum 2 målinger av PSA > 20 hos asymptotiske menn (fravær av UVI / urinretensjon)
- Stigende PSA under pågående behandling med 5-alfa-reduktasehemmer (Avodart, Duodart eller Proscar)

Ved alder under 70 år:

- Palpasjonsfunn i prostata ved rektaleksplorasjon(DRE) - uavhengig av PSA-verdi
- PSA > 4 med eller uten vannlatningsplager (minimum to målinger - se under)
- PSA < 4 men med kort PSA-doblingstid (se under)

Ved alder 70-75 år (og forventet gjenværende levetid > 10 år):

- Palpasjonsfunn i prostata ved DRE (uavhengig av PSA-verdi)
- PSA > 10 med eller uten vannlatningsplager
- PSA < 10 men med kort PSA-doblingstid (se under)

Om PSA-målinger:

- PSA skal **aldri** måles i forbindelse med infeksjon i urinveier eller urinretensjon. Dette fordi PSA-utslipp til blodet øker kraftig ved disse

tilstandene. PSA-nivået bruker minst 4 uker på å normaliseres etter en infeksjon.

- **Alle** PSA-målinger med forhøyede verdier skal **kontrolleres** fordi PSA-nivået i blodet kan svinge betydelig. Kontroll anbefales etter 2-3 uker.
- 2-3 PSA-målinger over minst 4 måneder gir grunnlag for å måle PSA – doblingstid. Estimer PSA doblingstid ut fra tilgjengelige målinger [eller bruk en kalkulator](#) (bruk punktum i stedet for komma ved desimaler)
- PSA-doblingstid:
 - < 1 år: Høyrisiko-pasient. Henvises til utredning
 - 1-5 år: Henvises til utredning
 - > 5 år: Forenlig med BPH eller ikke-behandlingstrengende cancer. Kontroller PSA verdier årlig.
- **PSA-målinger ved mistanke om arvelighet:** Menn fra familier der flere nære slektninger har hatt sykdommen eller 2 har hatt prostatakraft før fylte 60 år, kan ha en økt risiko for prostatakraft. Årlig PSA-prøve bør i disse tilfellene gjøres fra 50-års alder eller før, avhengig av alderen til familiemedlemmene som har hatt prostatakraft. Menn med kjent brystkreftgen 2 (BRCA 2) i familien eller som har opphopning av bryst- eller eggstokkreft hos yngre slektninger kan ha økt risiko for prostatakraft. I slike tilfeller anbefales årlig PSA-måling fra 40-års alder.

NB: Henvisningen til urologisk utredning skal inneholde:

- MR-sjekkliste
- MR-sjekkliste (minimum "Ingen kontraindikasjoner mot MR")
- Tidligere sykdommer og komorbiditet
- Legemiddelliste (OBS. blodfortynnende – alle typer! Mekanisk hjerteklaff?)
- PSA-verdier (alltid mer enn én), PSA-doblingstid, palpasjonsfunn ved rektaleksplorasjon (DRE)
- Vannlatningsanamnese.
- Pasienten er informert om det foreligger mistanke om prostatakraft

NB! Henvisninger som mangler disse opplysningene vil ikke kunne tas direkte til pakkeforløp.